

Waarland, "De oude voetbalvelden"
Gem. Schagen (NH.)

Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek

Steekproefrapport 2015-05/10

Waarland, "De oude voetbalvelden"
Gem. Schagen (NH.)

Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek

Steekproefrapport 2015-05/10

Waarland "De oude voetbalvelden"
Gem. Schagen (NH.)
Een inventariserend archeologisch veldonderzoek

Een onderzoek in opdracht van
BügelHajema Adviseurs bv

Steekproefrapport 2015-05/10
ISSN 1871-269X
auteur: drs. R. Exaltus, senior archeoloog
autorisatie: dr. J. Jelsma, senior archeoloog

De Steekproef werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 3.3

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door
De Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, juni 2015

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd
en/of openbaar gemaakt zonder bronvermelding.
De Steekproef bv aanvaardt geen aansprakelijkheid
voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing
van de adviezen of het gebruik van de resultaten van
dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn

telefoon	050 - 5779784
fax	050 - 5779786
internet	www.desteekproef.nl
e-mail	info@desteekproef.nl
kvk	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding en doel	1
1.2 Locatie en administratieve gegevens	2
2. Bureauonderzoek	3
2.1 Bronnen	3
2.2 Fysische geografie	4
2.3 Archeologie	5
2.4 Historische geografie	5
2.5 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	7
3. Veldonderzoek	8
3.1 Aanpak	8
3.2 Resultaten veldonderzoek	10
4. Conclusies en advies	12

Appendix I: Archeologische periodes

Appendix II: Bekende archeologische waarden

Appendix III: Boorbeschrijving

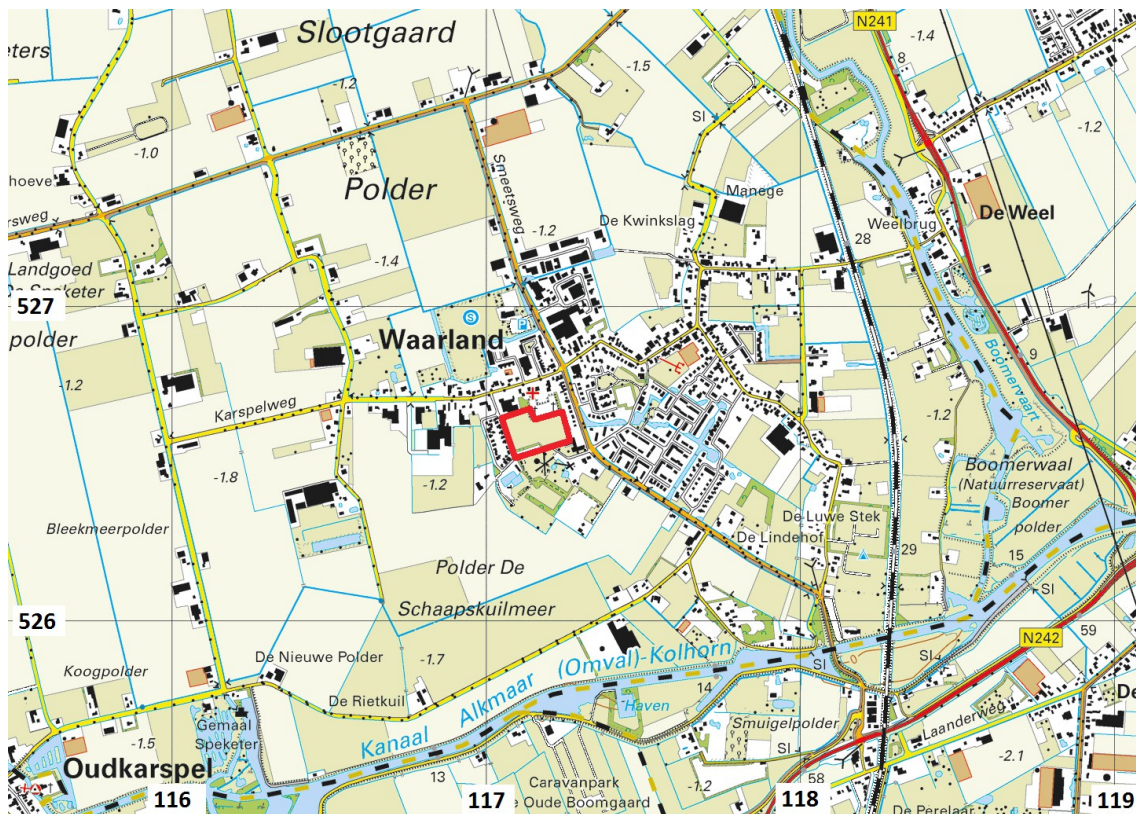
Samenvatting

In opdracht van BugelHajema Adviseurs bv is door De Steekproef bv het terrein “De oude voetbalvelden” onderzocht in Waarland in de gemeente Schagen (zie Figuur 1). Het onderzoek was gericht op de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. Aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen vergroting van de bestaande sporthal pal ten noorden van het plangebied, de bouw van winkelruimtes en de bouw van woningen. Het plangebied bestaat nu nog uit grasland. Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek door middel van boringen.

Het plangebied ligt aan de zuidwestkant van Waarland op een voormalige vlakte van getijdenafzettingen en is tot in de twintigste eeuw in gebruik geweest als weiland. Sindsdien is het plangebied in gebruik als sportvelden.

In het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel is uitgegaan van een middelhoge verwachting voor bewoningsresten uit het neolithicum en de periode ijzertijd tot Romeinse tijd. Voor de middeleeuwen en de nieuwe tijd geldt slechts de kans op perceelsgrenzen.

Om het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel te toetsen zijn in het plangebied zeventien boringen gezet met een dichtheid van tien boringen per hectare. Bovenin alle boringen is een pakket opgebracht materiaal aangetroffen dat uit zand en klei bestaat. Op het westelijke deel van het plangebied is dit pakket aanmerkelijk dikker dan op het oostelijke deel. Dit verklaart de hogere ligging van het westelijke deel. Hieronder ligt een gelaagd kleipakket dat in een getijdenmilieu is afgezet. Onder deze gelaagde klei is in alle boringen tussen 2,55 en 3,05 meter beneden NAP waterverzadigd zand aanwezig. Veen ontbreekt volledig. Eventuele archeologische resten uit de ijzertijd en de Romeinse tijd die op de top van veen aanwezig zouden kunnen zijn (geweest), hoeven dan ook niet verwacht te worden. De aangetroffen afzettingen zijn in een dynamisch (getijden)milieu gevormd waarin geen voor bewoning geschikte omstandigheden heersten. In geen van de boringen zijn dan ook archeologische indicatoren gevonden. In verband hiermee geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding om archeologisch vervolgonderzoek te adviseren. Evenmin zijn tijdens het onderzoek archeologische resten aangetroffen waarmee bij de verdere planvorming rekening zou moeten worden gehouden.

Figuur 1. Waarland, “De oude voetbalvelden”. Het plangebied ligt binnen het rode kader. (Naar: Kadata.)

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.3 LS01)

In opdracht van BügelHajema Adviseurs bv, vertegenwoordigd door de heer J. Krugger, is door De Steekproef bv het terrein “De oude voetbalvelden” onderzocht in Waarland in de gemeente Schagen (zie Figuur 1). Het onderzoek was gericht op de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. Aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen vergroting van de bestaande sporthal pal ten noorden van het plangebied, de bouw van winkelruimtes en de bouw van woningen. Het plangebied bestaat nu nog uit grasland (zie Figuur 2).

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek door middel van boringen. Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst.

Het doel van het karterend veldonderzoek is het vaststellen van de mate van gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid hierin van archeologische waarden. Hierbij wordt gekeken naar de bodemopbouw en de mate waarin deze intact is en naar het voorkomen van archeologische indicatoren, zoals bewerkt en verbrand vuursteen, aardewerk, bouw materiaal, bot en houtskool.

Figuur 2. Waarland, “De oude voetbalvelden”. Het plangebied gezien vanaf boorpunt 2 in westelijke richting.

1.2 Locatie (KNA 3.3 LS02)

Het plangebied ligt in de hoek tussen de Jonkerstraat en de Hoebelaan in het zuidwestelijke deel van Waarland. Het plangebied bestaat nu nog uit grasland. De hoogte van het maaiveld in het plangebied ligt rond 1,2 meter beneden NAP.

Tabel 1. Waarland, “De oude voetbalvelden”. Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied.

Provincie	Noord-Holland
Gemeente	Schagen
Plaats	Waarland
Toponiem	De oude voetbalvelden
Coördinaten hoekpunten	117,045/526,652; 117,233/526,689; 117,091/526,525; 117,271/526,574
Bevoegde overheid	Gemeente Schagen
Opdrachtgever	BügelHajema Adviseurs bv
OM-nummer	66928
ISSNnr.	1871 - 269X
Steekproef projectcode	2015-05/10
Geomorfologische context	Vlakte van getij-afzettingen
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) .

2. Bureauonderzoek

2.1 Bronnen

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van de volgende bronnen (Tabel 2).

Tabel 2: Waarland, “De oude voetbalvelden”. Geraadpleegde literatuur, bronnen en kaarten.

ANWB, 2005. *Topografische Atlas Noord-Holland 1:500.000*. ANWB bv, Den Haag.

Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].

Indicatieve Kaart Archeologisch Waarden (IKAW)

Kadata

Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.3. College voor de Archeologische Kwaliteit (www.sikb.nl).

Mulder, E.F.J. de & J.H.A. Bosch. 1982. Holocene Stratigraphy, Radiocarbon Datings and Paleogeography of Central and Northern North-Holland (The Netherlands). *Mededelingen Rijks Geologische Dienst* 36:3, 111-160.

Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong. 2003. *De Ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.

Gemeente Schagen; archeologische beleidskaart

12 Provinciën 2006/2007. *Atlas van Topografische Kaarten. Nederland 1955-1965*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.

12 Provinciën. 2005. *Luchtfoto-Atlas Noord-Holland 1:14 000*. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.

Provincie Noord-Holland. *Cultuurhistorische waardenkaart* (<http://geo.noord-holland.nl/chw>).

Nederland in het Holoceen (Bazelmans et al 2011)

Stichting voor Bodemkartering, 1990. *Bodemkaart van Nederland 1:50000. Toelichting bij Kaartblad 19 west* StiBoKa, Wageningen.

Stichting voor Bodemkartering, 1981. *Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50000. Kaartblad 19 west*. StiBoKa, Wageningen.

Uitgeverij Nieuwland, 2006. *Grote Historische Topografische Atlas ±11894-1933. Noord-Holland 1 : 25 000*. Uitgeverij Nieuwland, Tilburg.

Vos, P. & S. de Vries. 2013. *Paleogeografische Kaarten van Nederland, tweede generatie (versie 2.0)*. Op 11 april 2014 gedownload van www.archeologieinnederland.nl. Deltares, Utrecht

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992. *Grote Historische Provincie Atlas 1:25 000. Noord-Holland 1849-1859*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

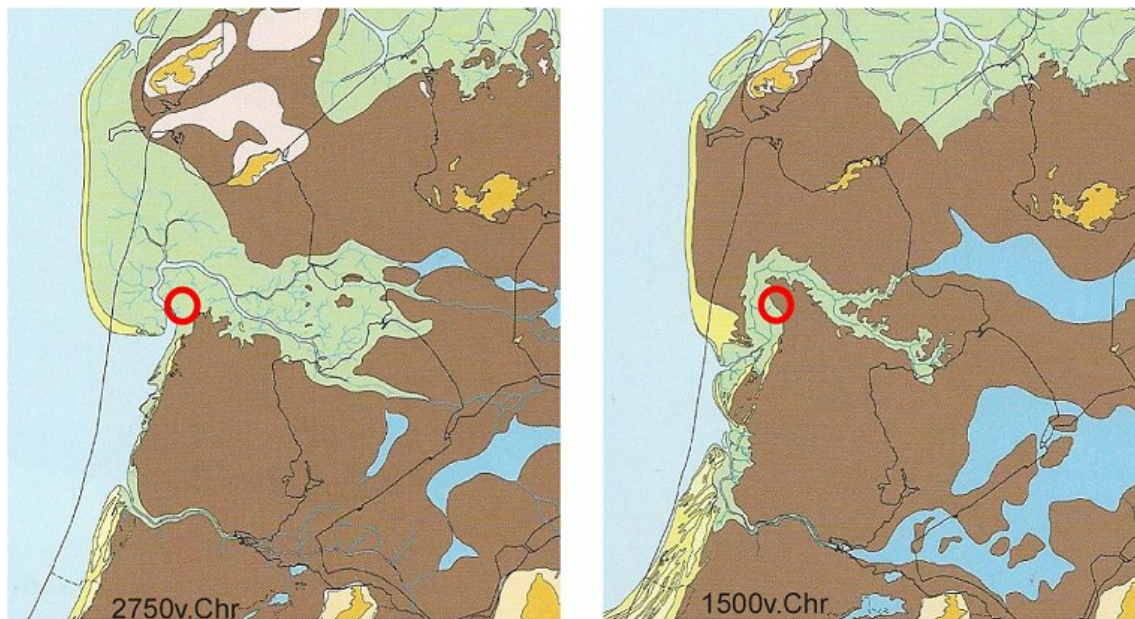
www.watwaswaar.nl

2.2 Fysische geografie (KNA 3.3 LS04)

In de periode na de ijstijden (het Holocene) smolten de ijskappen en raakte het Noordzeebekken gevuld met water. Vanaf het moment van binnendringen van de zee in West-Nederland begon een natuurlijk proces van ophoging van de bodem door de afzetting van zeezand en zeeklei alsmede door veengroei. Veengroei vond plaats onder invloed van de stijgende grondwaterspiegel. De processen van sedimentatie van zand en klei en veengroei hielden vanaf 6000 vC min of meer gelijke tred met de doorgaande relatieve zeespiegelstijging.

Langs de Noordzeekust ontstonden door golfwerking en zeestromingen strandwallen die zijn opgebouwd uit zand uit het Noordzeebekken. Door de stijging van de zeespiegel schoof de kustlijn en de daarbij behorende strandwallen steeds verder naar het oosten op. Rond 4000 vC veranderde dit en werd de West-Nederlandse kust, ondanks de doorgaande relatieve zeespiegelstijging, een aanwaskust. Vanaf die tijd vormden zich jongere strandwallen aan de zeezijde van oudere strandwallen.

Achter de strandwallen lag een lagune waarin zand en klei werd afgezet en waarin veen kon groeien. De zee had toegang tot de lagune door een aantal zeegaten in de strandwallenkust. Het plangebied ligt binnen het overstromingsgebied van het zeegat van Bergen. Dit zeegat strekte zich vanaf het gebied van het huidige Bergen overwegend in noordelijke richting uit. Door inbraken vanuit dit zeegat ontstond een waddegebied dat tweemaal per etmaal onder water liep. Ongeveer drieduizend jaar geleden raakte het zeegat van Bergen steeds verder gesloten en raakte de achterliggende lagune steeds verder overgroeid met veen. Figuur 3 toont uitsneden uit de paleogeografische kaarten uit de atlas van Nederland in het Holocene (Vos *et al* 2013). Hierop is de uitbreiding van het veen tussen 2750 en 1500 vC te zien. Na het sluiten van het zeegat van Bergen werd het Oer-IJ estuarium het belangrijkste voor de overstromingsdynamiek in het gebied. Uiteindelijk veranderde het landschap waarin het plangebied ligt hierdoor weer in een vlakte van getij-afzettingen. De bodems zijn hier in verband met de ligging in bebouwd gebied, niet gekarteerd. De bodems kunnen bestaan uit kalkhoudende vlakvaaggronden (classificatie bodemkaart Zn30A) of uit kalkrijke poldervaaggronden die zijn gevormd in zavel (classificatie bodemkaart Mn65A). Het betreft in beide gevallen jonge bodems met beginnende bodemvorming en ondiepe oxidatie-verschijnselen. De grondwatertrap III betekent dat het grootste deel van het plangebied slecht ontwaterd is.

Figuur 3. Waarland, “De oude voetbalvelden”. Het plangebied (binnen de rode cirkel) op uitsneden uit de paleografische kaarten uit de atlas van Nederland in het Holoceen (Vos et al. 2014). Deze kaarten tonen de situatie rond 2750 vC (links) en rond 1500 vC (rechts).

2.3 Archeologie (KNA 3.3 LS04)

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente ligt het plangebied in een zone waarbinnen archeologisch onderzoek vereist is bij bodemingrepen die groter zijn dan 2500 vierkante meter en die dieper reiken dan 50 centimeter beneden het maaiveld.

In de wijde omgeving van het plangebied is bewoning aangetoond vanaf het neolithicum. De bewoning in de periode late ijzertijd - Romeinse tijd vond met name plaats op de veraarde top van het veen. In de loop van de Romeinse tijd vernatte het veengebied zodanig dat bewoning onmogelijk werd.

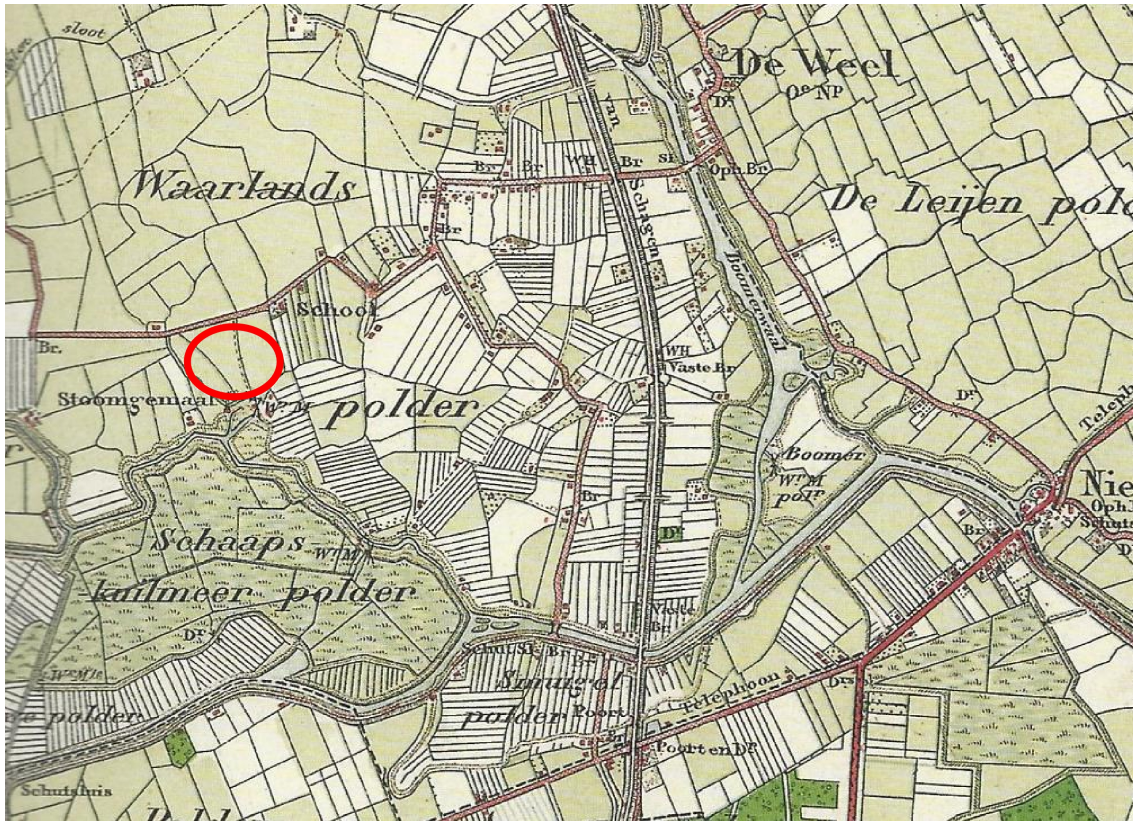
In wijde omgeving van het plangebied liggen echter geen bekende archeologische vindplaatsen.

2.4 Historische geografie (KNA 3.3 LS03)

De omgeving van Waarland bestond in de middeleeuwen uit een merengebied dat later werd droog gelegd. De Sloodgaard, de Bleekmeer, de Schaapskuilmeer, de Speketer, de Koetenburg, en het Koog waren allemaal meren die in 1575 met behulp van één van de eerste watermolens zijn droog gelegd. Hierdoor is de Waarlandpolder ontstaan.

Figuur 4 toont een uitsnede uit de topografische kaart uit 1907. Deze kaart laat zien dat het plangebied destijds uit graslandpercelen bestond. Deze gegevens zijn in overeenstemming met de gegevens op de hier niet afgebeelde kadasterkaart uit omstreeks 1830. In de twintigste eeuw is de bebouwing en infrastructuur van

Waarland uitgebreid tot pal tegen de noord-, oost- en westrand van het plangebied. Ten zuiden van het plangebied staat van oudsher een windmolen. Later is ten westen hiervan een stoomgemaal gebouwd.

Figuur 4. Waarland, “De oude voetbalvelden”. Het plangebied (binnen de rode ovaal) op een uitsnede uit de topografische kaart uit 1907.

2.5 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.3 LS05)

Het plangebied ligt in de polder Waarland op geruime afstand van de historische bebouwing van Waarland, in een zone die tot in de twintigste eeuw uit weilanden bestond. In de wijde omgeving van het plangebied zijn nederzettingssporen aangetroffen die dateren uit het neolithicum en uit de late ijzertijd en de Romeinse tijd. Uit deze periode zijn nederzettingssporen te verwachten op zandopduikingen en op de veraarde top van (afgedekte) veenpakketten. De verwachting voor resten uit deze periode (ijzertijd tot Romeinse tijd) is hooguit middelhoog. Na deze periode is het gebied te nat geworden om te worden bewoond, om in de volle middeleeuwen opnieuw te worden ontgonnen. Uit deze periode en uit de nieuwe tijd kunnen met name resten van perceelsgrenzen e.d. binnen het plangebied verwacht worden. De kans op resten van bebouwing is gezien het ontbreken van bebouwing op historische kaarten klein.

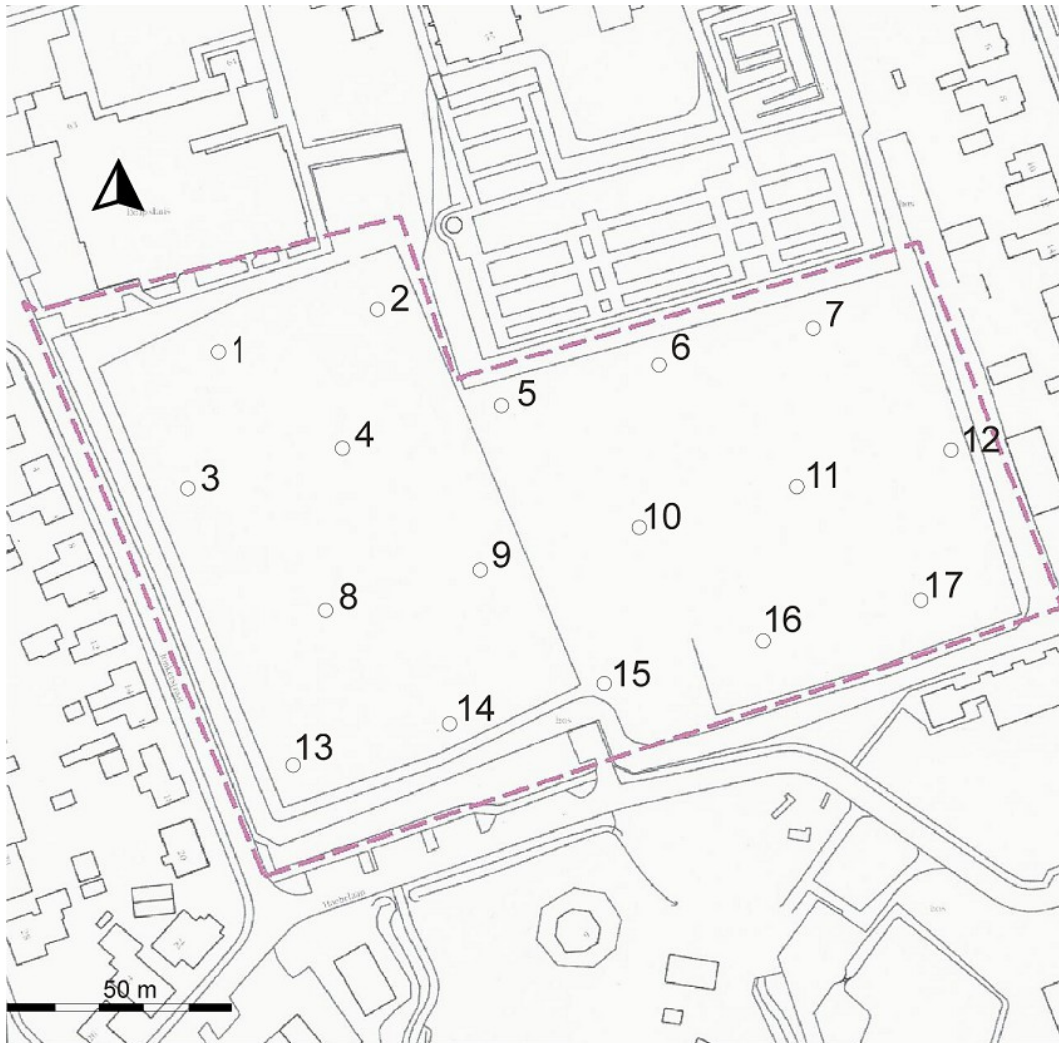
Indien bewoningsresten uit de prehistorie aanwezig zijn, kunnen deze bestaan uit iets donkerder gekleurde (afgedekte) lagen van zandige afzettingen, gerijpte klei of veraard veen met daarin houtskool, verbrand bot, vuursteen en aardewerk e.d.

3. Veldonderzoek

3.1 Aanpak (KNA 3.3 VS01)

Over het plangebied zijn zeventien boorpunten verdeeld in vier west-oost gerichte boorraaien met telkens 35 meter afstand tussen de boringen en 30 meter afstand tussen de boorraaien. Hierdoor is een boordichtheid ontstaan van ruim tien boringen per hectare. Op deze manier voldoet de toegepaste boordichtheid volgens de *Leidraad Inventariserend Veldonderzoek; Deel: Karterend Booronderzoek* (SIKB, 2006) als zoekoptie om door een archeologische laag gekenmerkte vindplaatsen uit de periode bronstijd tot middeleeuwen op te sporen (zoekoptie D1). Bij gebruik van een edelmanboor met een diameter van twaalf centimeter en het zeven van het hiermee opgeboorde materiaal voldoet de toegepaste boordichtheid volgens de *Leidraad Inventariserend Veldonderzoek* tevens als zoekoptie om vindplaatsen uit de steentijd in klei op te sporen (zoekoptie A5).

Alle boringen zijn geplaatst met een guts met een diameter van drie centimeter en tenminste doorgezet tot twee meter beneden het maaiveld. Overal waar de resultaten van het booronderzoek hier aanleiding toe gaven, is nageboord met een edelmanboor met een diameter van twaalf centimeter waarbij het opgeboorde materiaal is gezeefd. Van alle boorpunten is de NAP-hoogte bepaald.

Figuur 5. Waarland, "De oude voetbalvelden". Boorpuntenkaart (bron: Klic).

3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.3 VS02, VS03)

Op 2 juni 2015 zijn de veldwerkzaamheden door De Steekproef bv uitgevoerd. De ligging van de boorpunten is weergegeven in Figuur 5. De resultaten van het booronderzoek zijn afgebeeld in Figuur 7.

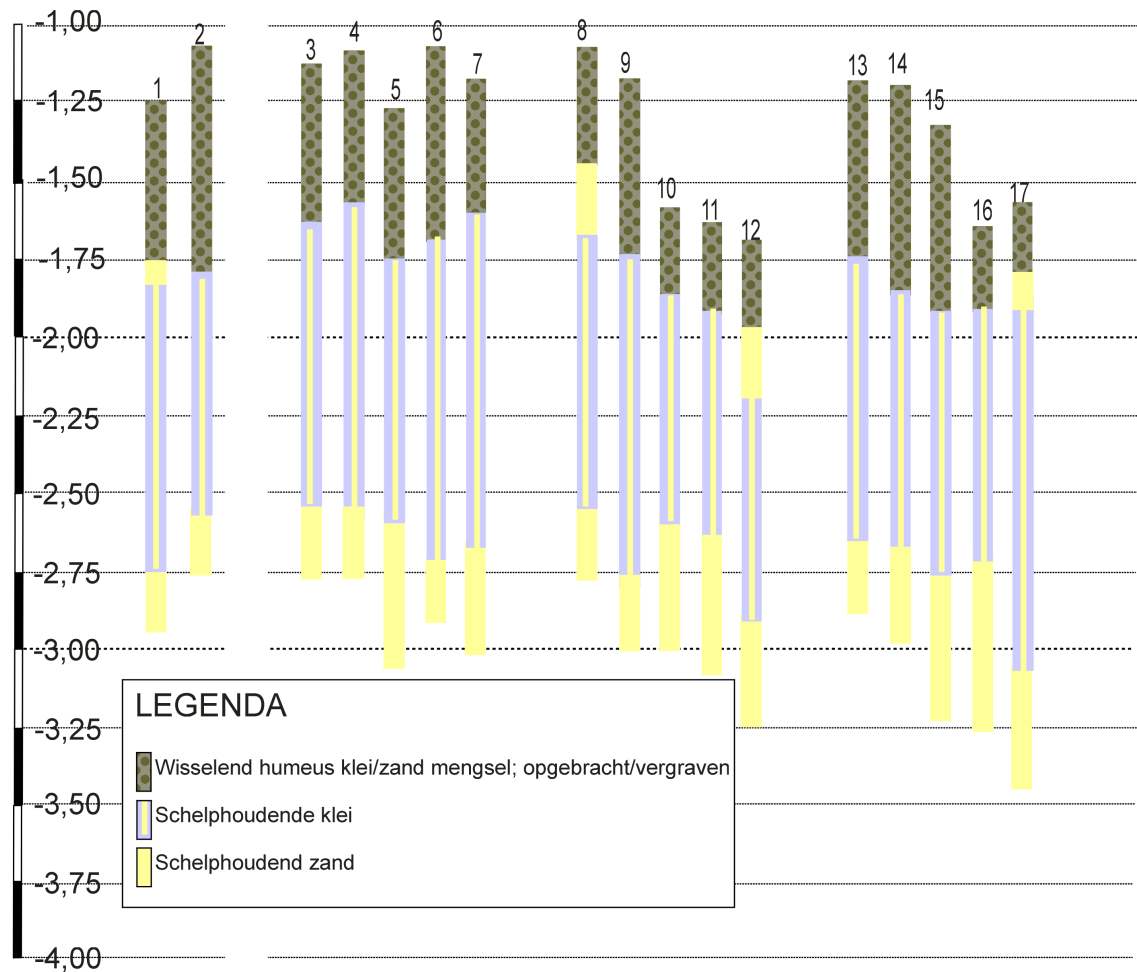
Bovenin alle boringen bevond zich een mengsel van brokken zand en klei. Deze zand- en kleibrokken zijn in wisselende mate humeus. Het betreft hier een pakket dat uit vergraven en/of opgebracht materiaal bestaat. Op het westelijke deel van het plangebied is dit pakket dikker dan op het oostelijke deel. Hierdoor ligt het westelijke deel ook ongeveer veertig centimeter hoger dan het oostelijke deel. Onder dit pakket van vergraven en/of opgebracht materiaal is in de boringen 1, 8, 12 en 17 een pakket schelphoudend zand aangetroffen. De dikte hiervan loopt uiteen van ongeveer tien centimeter in boring 1 tot vijftientig centimeter in de boringen 8 en 12. Hieronder, en op alle overige boorpunten onder de laag vergraven en/of opgebracht materiaal, is een kleipakket aanwezig dat wordt onderbroken door talrijke dunne kleilaagjes. Deze klei is matig stevig en ongeoxideerd (zie Figuur 6). In alle boringen gaat dit gelaagde kleipakket op een diepte tussen 2,55 en 3,1 meter beneden NAP over in schelphoudend zand dat ten tijde van het veldonderzoek dermate waterverzadigd was dat het na enkele decimeters uit de guts stroomde.

Figuur 6. Waarland, “De oude voetbalvelden”. Foto van het in alle boringen aangetroffen gelaagde kleipakket.

De in het plangebied aangetroffen afzettingen zijn gevormd in een zeer dynamisch getijdenmilieu dat nooit geschikt is geweest voor bewoning. Veen in de top waarvan resten uit de ijzertijd-Romeinse tijd aanwezig zouden kunnen zijn, ontbreekt bovendien volledig. Behoudenswaardige resten uit de periode neolithicum en ijzertijd-Romeinse tijd hoeven derhalve in het plangebied niet verwacht te worden. Overigens heeft geen van de boringen archeologische indicatoren opgeleverd die op dergelijke resten zouden kunnen wijzen. Om deze reden is het KNA-onderdeel *Waardestelling* in dit rapport niet nader uitgewerkt.

M's -NAP

Figuur 7. Waarland, “De oude voetbalvelden”. Weergave van de resultaten van het booronderzoek in de vorm van boorprofielen.

4. Conclusies en Advies (KNA 3.3 VS07)

Het plangebied ligt aan de zuidwestkant van Waarland op een voormalige vlakte van getijdenafzettingen en is tot in de twintigste eeuw in gebruik geweest als weiland. Sindsdien is het plangebied in gebruik als sportvelden ("De oude voetbalvelden").

In het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel is uitgegaan van een middelhoge verwachting voor bewoningsresten uit het neolithicum en de periode ijzertijd tot Romeinse tijd. Voor de middeleeuwen en de nieuwe tijd geldt slechts de kans op perceelsgrenzen.

Om het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel te toetsen zijn in het plangebied zeventien boringen gezet in een dichtheid van tien boringen per hectare. Bovenin alle boringen is een pakket opgebracht materiaal aangetroffen dat uit zand en klei bestaat. Op het westelijke deel van het plangebied is dit pakket aanmerkelijk dikker dan op het oostelijke deel. Dit verklaart de hogere ligging van het westelijke deel. Hieronder ligt een gelaagd kleipakket dat in een getijdenmilieu is afgezet. Onder deze gelaagde klei is in alle boringen tussen 2,55 en 3,05 meter beneden NAP waterverzadigd zand aanwezig. Veen ontbreekt volledig. Eventuele archeologische resten uit de ijzertijd en de Romeinse tijd die op de top van veen aanwezig zouden kunnen zijn (geweest), hoeven dan ook niet verwacht te worden. De aangetroffen afzettingen zijn in een dynamisch (getijden)milieu gevormd waarin geen voor bewoning geschikte omstandigheden heersten. In geen van de boringen zijn dan ook archeologische indicatoren gevonden. In verband hiermee geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding om archeologisch vervolgonderzoek te adviseren. Evenmin zijn tijdens het onderzoek archeologische resten aangetroffen waarmee bij de verdere planvorming rekening zou moeten worden gehouden.

Wij wijzen er verder op dat in alle gevallen geldt dat indien archeologische materialen en/of sporen aangetroffen worden, deze gemeld dienen te worden bij de gemeente Schagen conform Monumentenwet 1988, laatste wijziging van 1 september 2007, paragraaf 7, artikel 53 en verder.

Appendix I

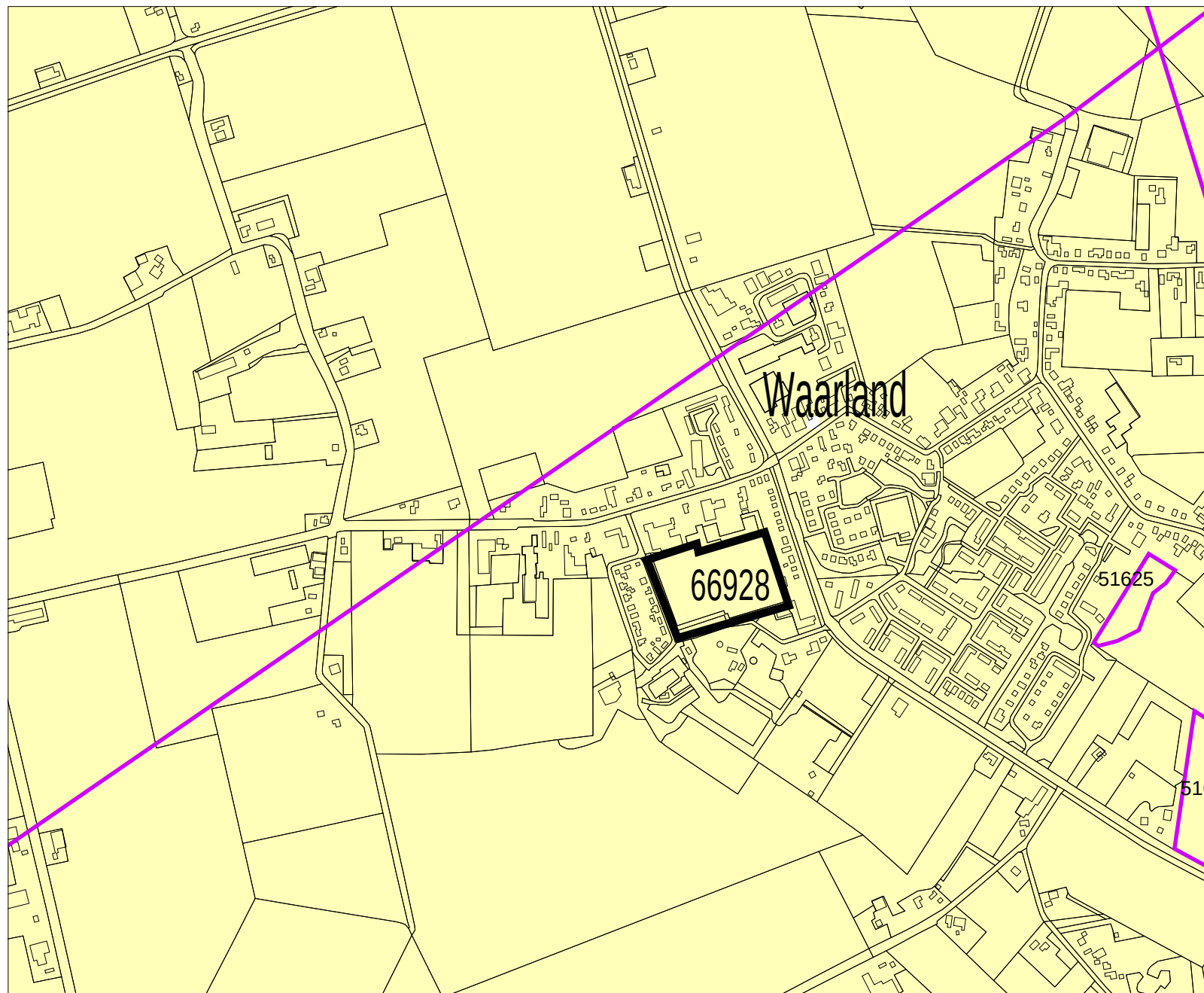
Archeologische Periodes Waarland, "De oude voetbalvelden"

<i>paleolithicum:</i>	<i>tot 8.800 vC</i>	<i>ijzertijd:</i>	<i>800 - 12 vC</i>
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	<i>Romeinse tijd:</i>	<i>12 vC - 450 nC</i>
		Romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
<i>mesolithicum:</i>	<i>8.800 - 4.900 vC</i>	Romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	Romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	Romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	Romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		Romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
<i>neolithicum:</i>	<i>5.300 - 2.000 vC</i>	Romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	Romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	Romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	<i>middeleeuwen:</i>	<i>450 - 1.500 nC</i>
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
<i>bronstijd:</i>	<i>2.000 - 800 vC</i>	middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	<i>nieuwe tijd:</i>	<i>1.500 - heden</i>
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 - heden

Appendix II - Bekende archeologische waarden

Waarland, "De oude voetbalvelden"

117958 / 527532

116026 / 525953

Legenda

- VONDSMELDINGEN
 - WAARNEMINGEN
 - ONDERZOEKSMELDINGEN
 - HUIZEN
 - TOP10 ((c)TDN)
 - PLAATSNAMEN
 - PLANGEBIED
- MONUMENTEN**
- archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW**
- zeer lage trefkans
 - lage trefkans
 - middelhoge trefkans
 - hoge trefkans
 - lage trefkans (water)
 - middelhoge trefkans (water)
 - hoge trefkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd

0 100 m

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Betekenis van de afkortingen:

LDO – Onderzijde boortraject

Lithologie:

GD – Onverharde sedimenten: G = grind, K = klei, L = leem, V = veen en Z = zand

Bijmengsels: BK = bijmengsel klei, BS = bijmengsel silt, BZ = bijmengsel zand, BV = bijmengsel veen,

BH = bijmengsel humus. Betekenis toegevoegde cijfers: 1 = zwak, 2 = matig, 3 = sterk en 4 = uiterst.

Kleur:

HK = hoofdkleur, BL = blauw, BR = bruin, GE = geel, GN = groen, GR = grijs, OL = olijf, OR = oranje,

PA = paars, RO = rood, RZ = roze, WI = wit, ZW = zwart.

TK = Tweede kleur (kleurafkortingen als boven).

IK = Intensiteit kleur: LI = licht en DO = donker

VLK = Vlekken (V): 2^e en 3^e letter is kleurafkorting als boven, 1 = weinig, 2 = matig, 3 = veel

Overige kenmerken:

CO = Consistentie (C): ZSL=zeer slap, SLA=slap, MSL=matig slap, MST=matig stevig, STV=stevig

PLH = plantenresten (PL0 = geen, PL1 = spoor, PL2 = weinig, PL3 = veel); DW = doorworteld

VS = veensoorten

SST = Sedimentaire structuren; ZL is zandlagen

BHN = Bodemhorizont; BHC = C-horizont, BHBC = BC-horizont

BI = Bodemkundige interpretaties; BOV = bouwvoor, ROG = rommelig, VRG = vergraven

GI = Geologische interpretaties; GET = getijdeafzetting, MAR = mariene afzetting

AIS = Archeologische indicatoren